૧૩. અમદાવાદ જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૧,૯૨૭ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

અમદાવાદ જિલ્લો ગુજરાતની મધ્યમાં આવેલ છે. અમદાવાદ ગુજરાતનું સૌથી મોટું શહેર છે. તેમાં દસ તાલુકા આવેલા છે. જેવા કે બરવાળા, દસક્રોઈ, ધોળકા, ધંધુકા, દેત્રોજ, સાણંદ, બાવળા, રાણપુર, માંડલ અને વિરમગામ. તે કાપડ ઉદ્યોગનું મુખ્ય મથક છે તથા ભારતનું માનચેસ્ટર તરીકે ઓળખાય છે.

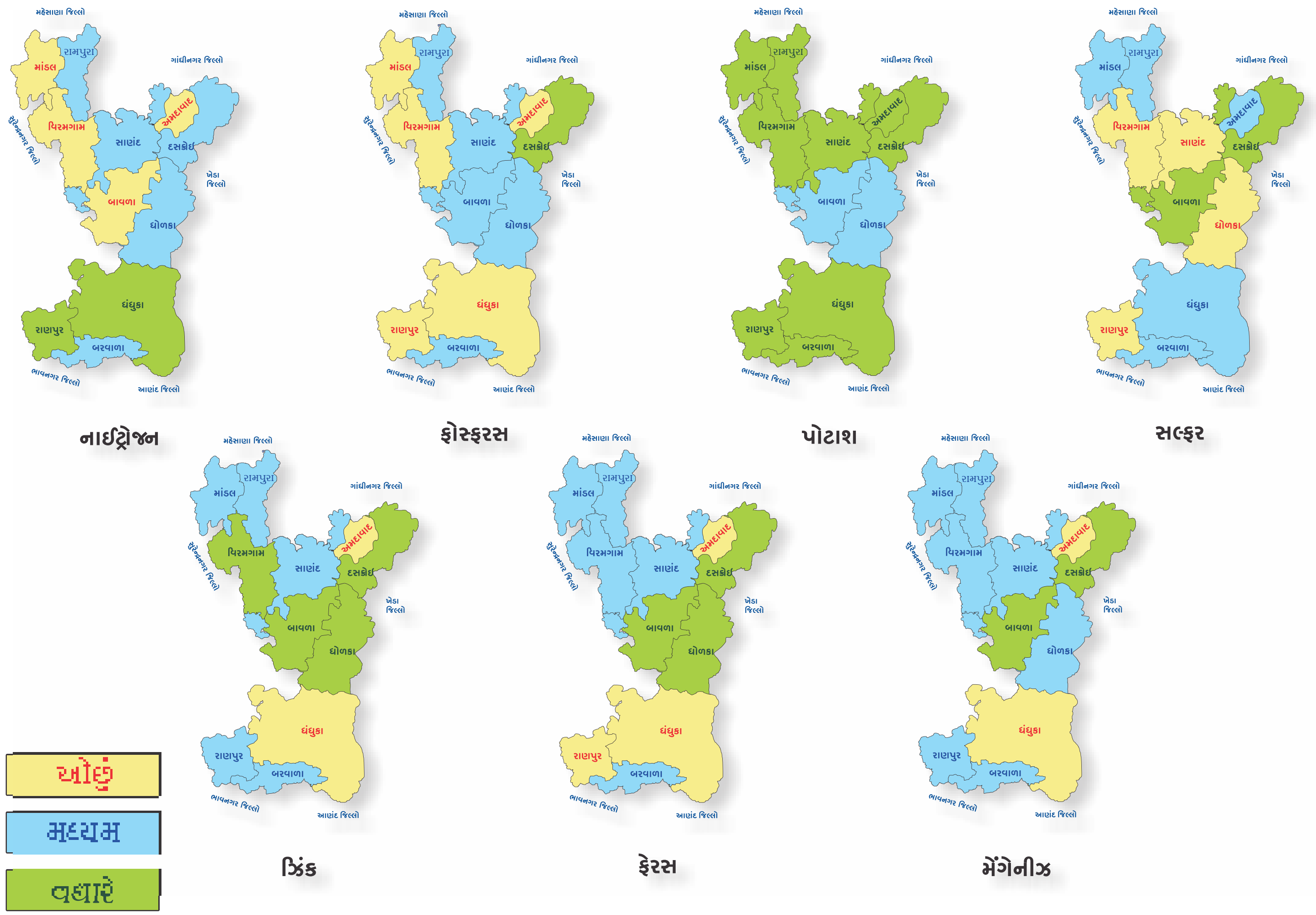

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૧૪. અમરેલી જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૯,૯૮૪ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

અમરેલી ગુજરાતના પશ્ચિમ ભાગમાં ખંભાતના અખાત નજીક આવેલું છે. જેમાં ૧૧ તાલુકાઓ જેવા કે જાફરાબાદ, રાજુલા, અમરેલી, લાઠી, બાબરા, બગસરા, વાડીયા, લીલીયા, સાવરકુંડલા, ધારી અને ખાંભા આવેલા છે.

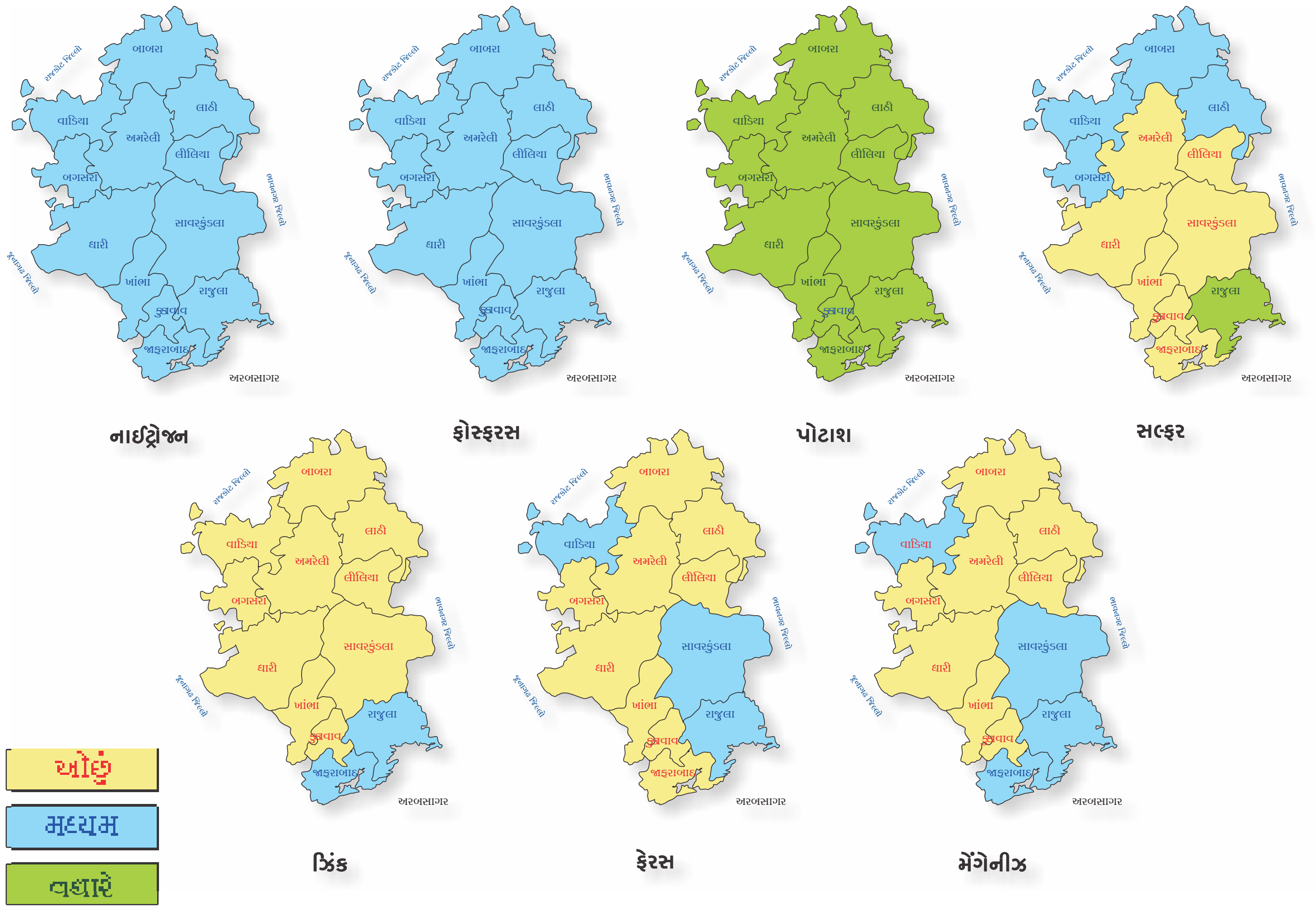

તત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૧૫. આણંદ જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૧૫,૧૪૭ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

આણંદ જિલ્લો ખંભાતના અખાત નજીક ગુજરાતના દક્ષિણ ભાગમાં આવેલ છે. જેમાં ૮ તાલુકાઓ જેવા કે આણંદ, ઉમરેઠ, આંકલાવ, બોરસદ, ખંભાત, સોજીત્રા, પેટલાદ અને તારાપુર આવેલા છે. આણંદ જિલ્લાની અમૂલ ડેરી ભારતની સૌથી મોટી સહકારી ડેરી છે.

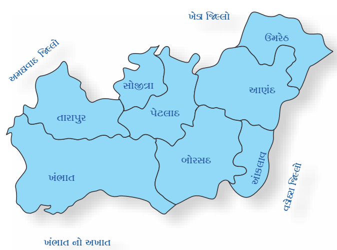

નાઈટ્રોજન

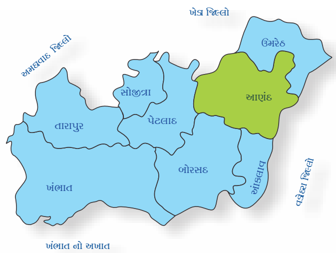

ફોસ્ફરસ

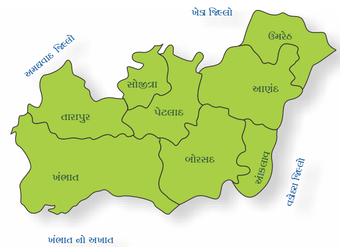

પોટાશ

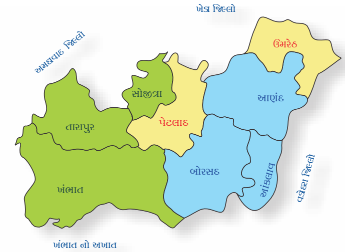

સલ્ફર

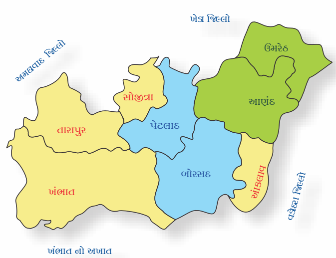

ઝિંક

ફેરસ

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૧૬. બનાસકાંઠા જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૪૭,૮૪૮ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

બનાસકાંઠા ત્રીજા નંબરનો સૌથી મોટો જિલ્લો છે. તે રાજ્યના પૂર્વ વિસ્તારમાં આવેલો છે. જિલ્લાનું નામ બનાસ નદી ઉપરથી આપવામાં આવેલ છે. તેની સરહદ રાજસ્થાન સાથે જોડાયેલ છે. તેમાં ૧૨ તાલુકાઓ જેવા કે દાંતા, અમીરગઢ, વડગામ, પાલનપુર, ડીસા, ધાનેરા, થરાદ, વાવ, દિયોદર, શિહોરી, ભાભર અને દાંતીવાડા આવેલા છે. જિલ્લાનું મુખ્ય મથક પાલનપુર છે.

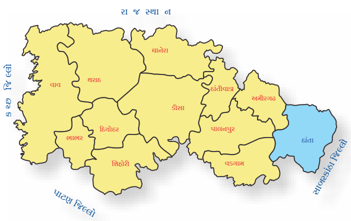

નાઈટ્રોજન

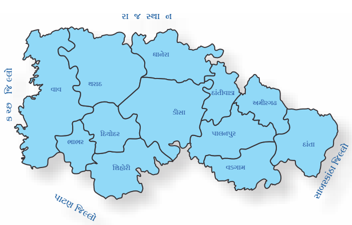

ફોસ્ફરસ

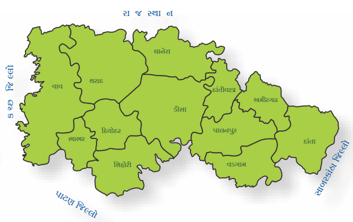

પોટાશ

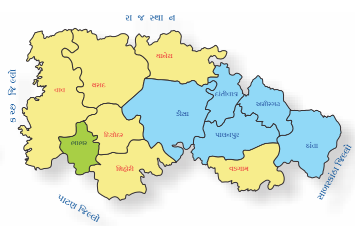

સલ્ફર

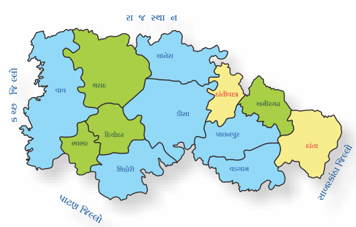

ઝિંક

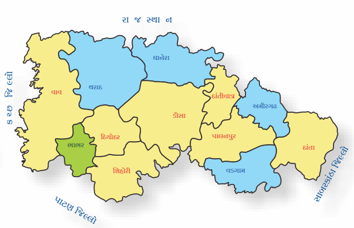

ફેરસ

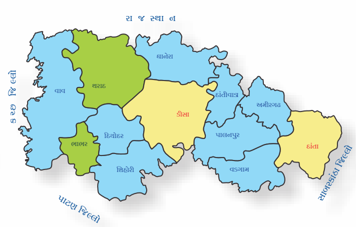

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૧૭. ભરૂચ જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૪,૪૭૧ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

ભરૂચ ગુજરાતના દક્ષિણ ભાગમાં ખંભાતના અખાત નજીક નર્મદા નદીના કિનારે આવેલ છે. આ જિલ્લામાં આઠ તાલુકાઓ જેવા કે ભરૂચ, અંકલેશ્વર, વાલીયા, ઝગડીયા, જંબુસર, વાગરા, હાંસોટ અને આમોદ આવેલા છે. આ જિલ્લામાં ઔદ્યોગિકક્ષેત્રે નોંધપાત્ર ફાળો આપ્યો છે. આ જિલ્લામાં મુખ્ય પ્રવાસ સ્થળ જેવા કે ભૃગુ ઋષિનું મંદિર અને શુકલતીર્થ વગેરે આવેલા છે.

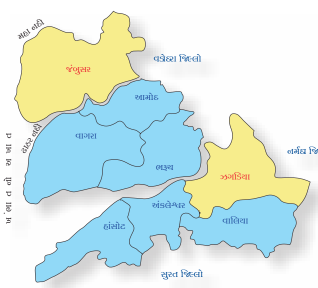

નાઈટ્રોજન

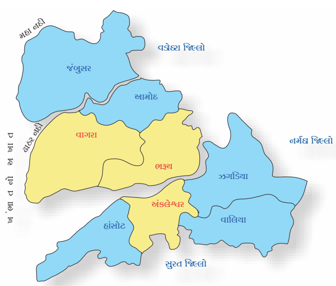

ફોસ્ફરસ

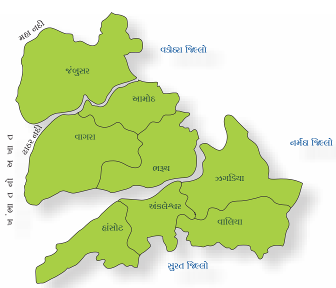

પોટાશ

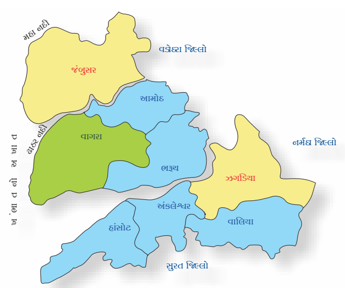

સલ્ફર

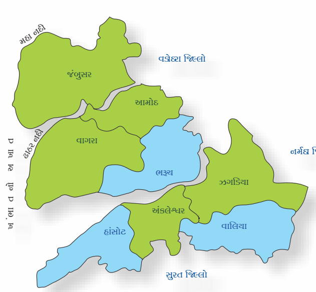

ઝિંક

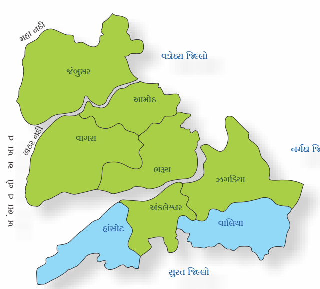

ફેરસ

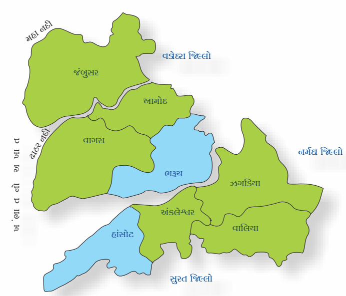

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૧૮. ભાવનગર જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૯,૧૬૧ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

ભાવનગર જિલ્લો ગુજરાતના મધ્ય ભાગમાં આવેલો છે. જિલ્લામાં ૧૧ તાલુકાઓ જેવા કે ભાવનગર, શિહોર, તળાજા, મહુવા, બોટાદ, પાલીતાણા, ઘોઘા, ગઢડા, ઉમરાળા, ગારીયાધાર અને વલ્લભીપુર આવેલા છે. અલંગમાં દુનિયાનો સૌથી મોટો જહાજ ભાંગવાનો ઉદ્યોગ આવેલો છે. આ જિલ્લામાં મુખ્ય પર્યટક સ્થળો જેવાં કે કાળીયાર રાષ્ટ્રીય અભયારણ્ય, પાલીતાણા અને તળાજાનાં જૈન મંદિરો આવેલાં છે.

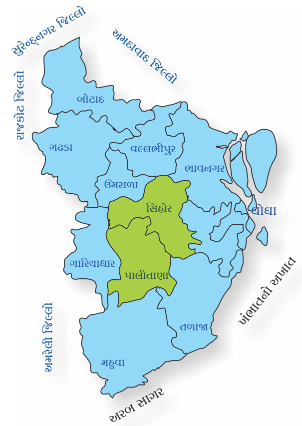

નાઈટ્રોજન

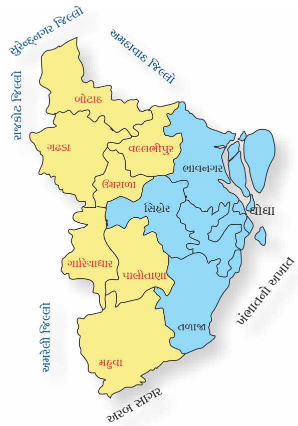

ફોસ્ફરસ

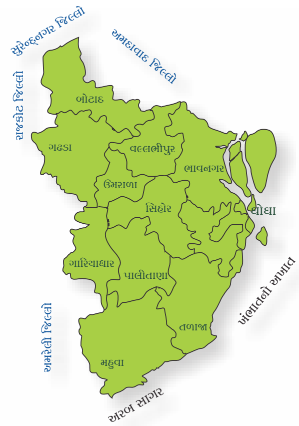

પોટાશ

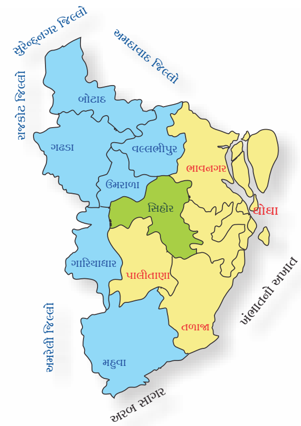

સલ્ફર

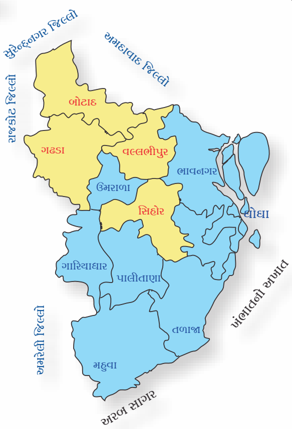

ઝિંક

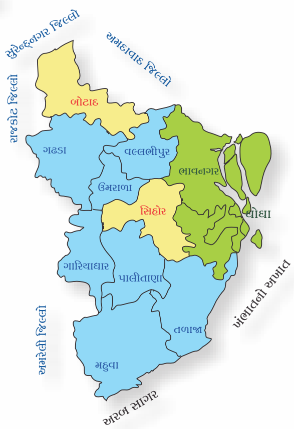

ફેરસ

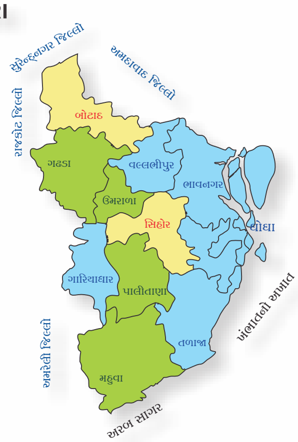

મેંગેનીઝ

ઓછું
મધ્યમ
વધારે

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૧૯. દાહોદ જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૭,૫૮૩ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

દાહોદ એ ગુજરાતનું પૂર્વ વિસ્તારનું પ્રવેશદ્વાર છે. આ જિલ્લામાં સાત તાલુકાઓ જેવા કે ફતેહપુરા, ઝાલોદ, દાહોદ, લીમખેડા, ધાનપુર, દેવગઢ બારીયા અને ગોરવાડા આવેલા છે. તે ઉત્તરમાં રાજસ્થાન સાથે તથા પૂર્વમાં મધ્યપ્રદેશ સાથે જોડાયેલું છે. ગુજરાતની બીજા નંબરની જથ્થાબંધ અનાજ બજાર દાહોદમાં આવેલ છે.

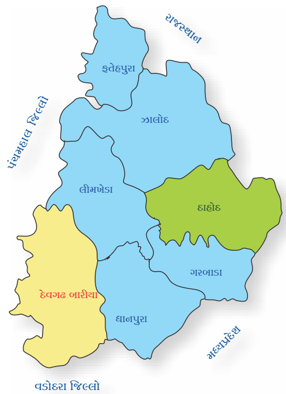

નાઈટ્રોજન

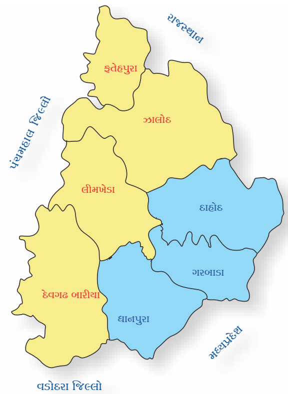

ફોસ્ફરસ

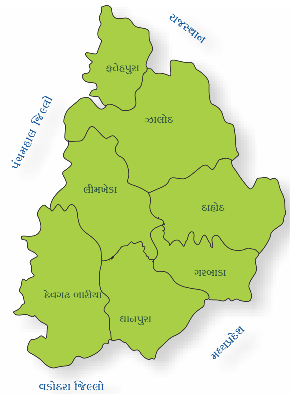

પોટાશ

સલ્ફર

ઝિંક

ફેરસ

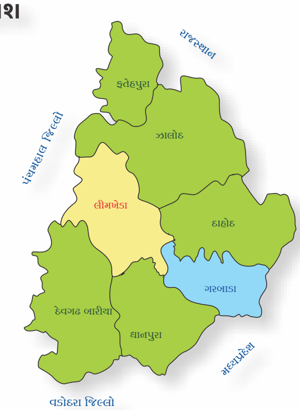

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૨૦. ડાંગ જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૧૨૭૪ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

ડાંગ ગુજરાતની દક્ષિણમાં આવેલ પછાત જિલ્લો છે. આ જિલ્લો મહારાષ્ટ્ર રાજ્યની સરહદે આવેલ છે. જે ટેકરીઓ તથા જંગલોથી ઘેરાયેલ છે. આ જિલ્લાનું સાપુતારા મહત્ત્વનું પર્યટક સ્થળ છે. આ જિલ્લામાં ફક્ત આહવા એક જ તાલુકો આવેલો છે.

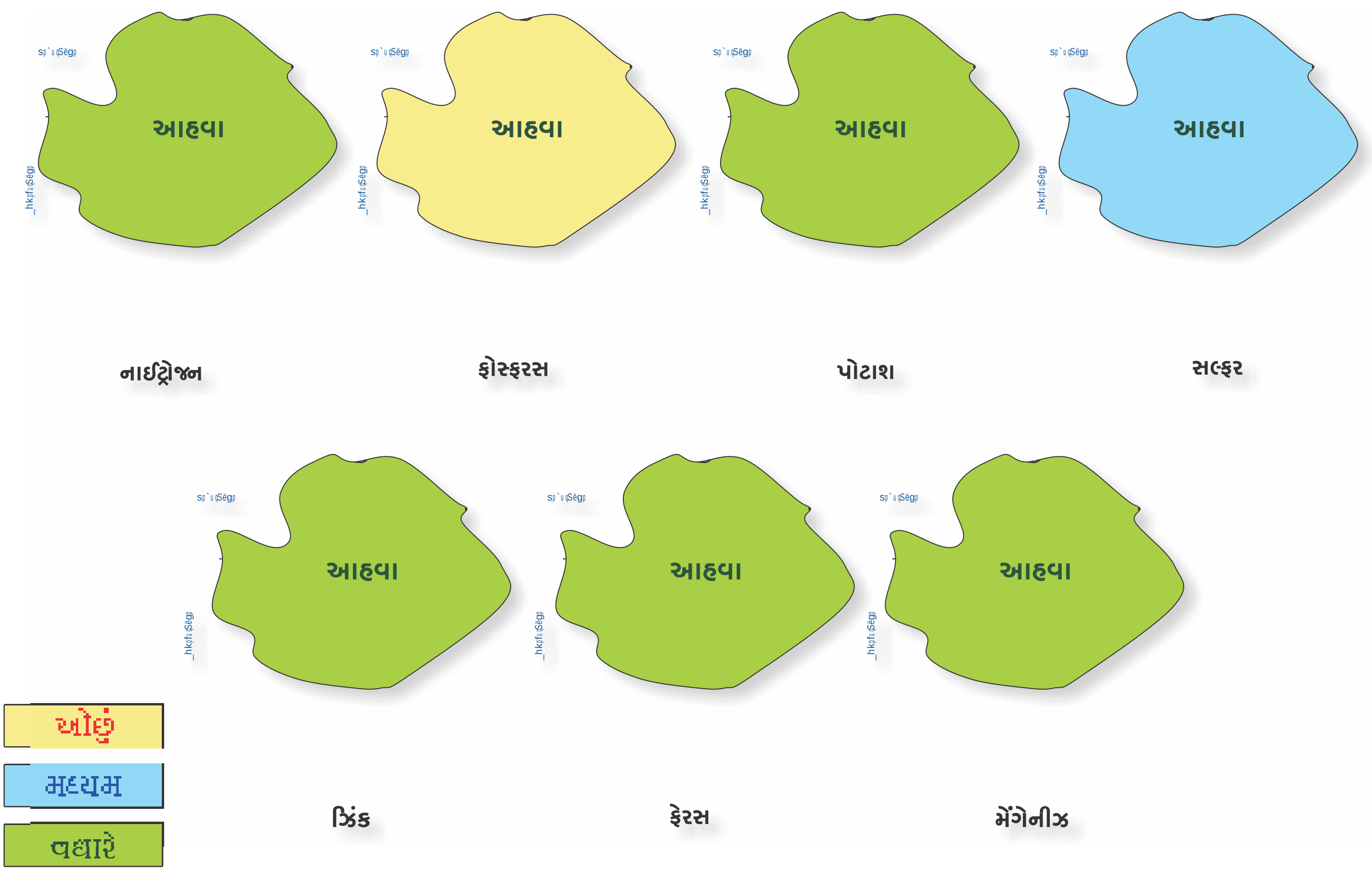

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૨૧. ગાંધીનગર જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૧,૬૭૬ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. ગાંધીનગર એ ગુજરાતની રાજધાની છે. ૧૯૬૪માં તેની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. આ જિલ્લામાં ચાર તાલુકાઓ જેવા કે ગાંધીનગર, કલોલ, દહેગામ અને માણસા આવેલા છે. મહાત્મા ગાંધીના નામ પરથી જિલ્લાનું નામ રાખવામાં આવેલ છે.

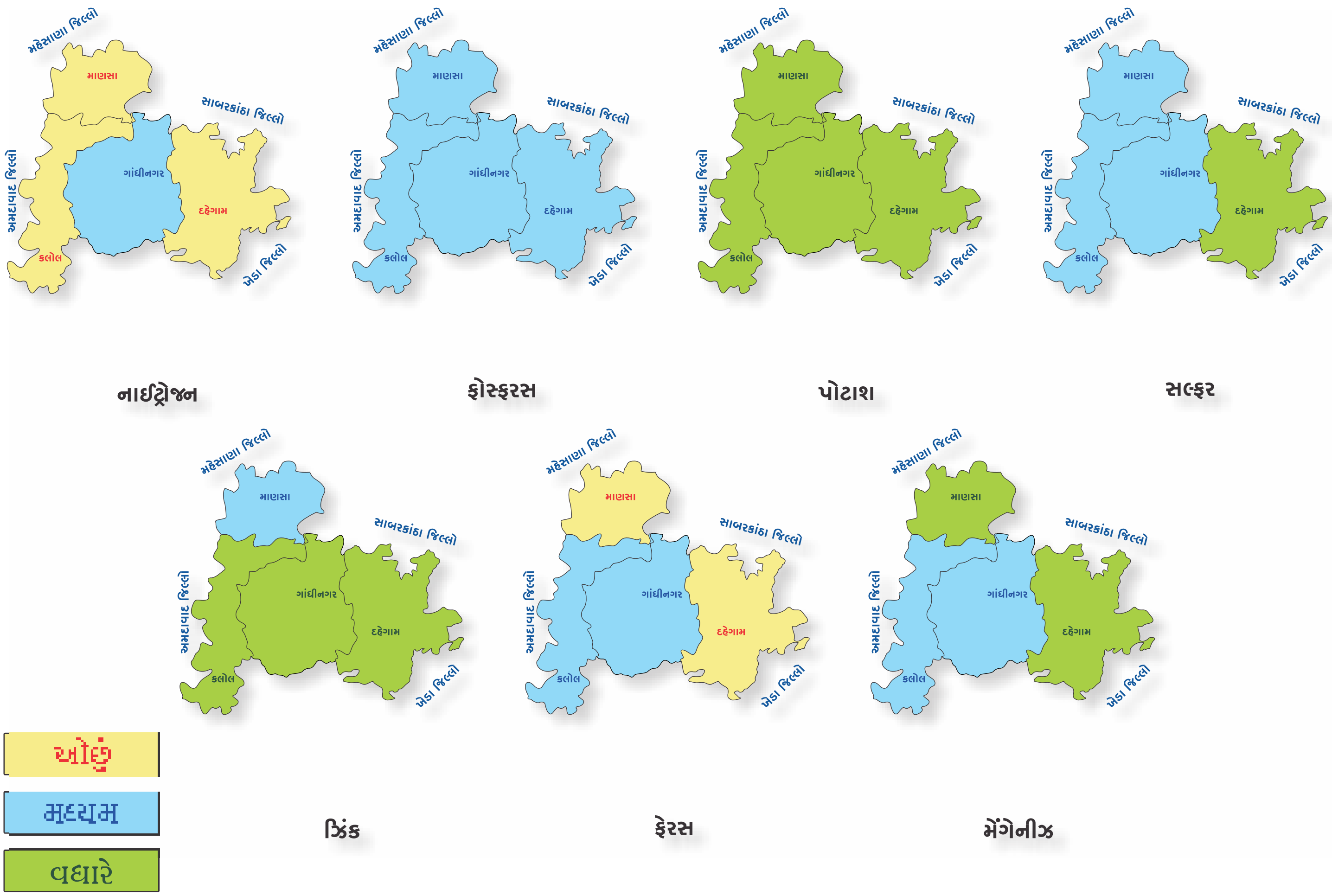

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૨૨. જામનગર જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૮,૩૩૭ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

જામનગર જિલ્લો ગુજરાતની પશ્ચિમે સૌરાષ્ટ્રમાં દરિયાકિનારે આવેલ છે. તેમાં દસ તાલુકાઓ જેવા કે જોડીયા, ધ્રોલ, જામનગર, કાલાવાડ, લાલપુર, જામજોધપુર, ભાણવડ, કલ્યાણપુર, ખંભાળીયા અને ઓખા આવેલા છે. આ જિલ્લો પીત્તળ ઉદ્યોગ માટે જાણીતો છે. વિશ્વની સૌથી મોટી રીફાઈનરી તથા પ્રખ્યાત દ્વારકાધીશ મંદિર અહીં આવેલ છે.

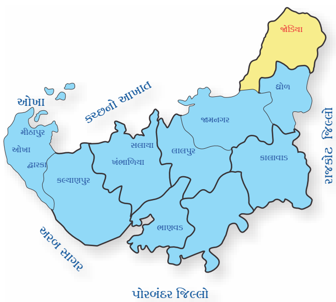

નાઈટ્રોજન

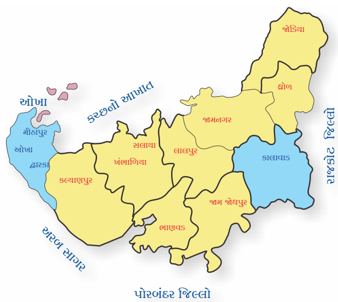

ફોસ્ફરસ

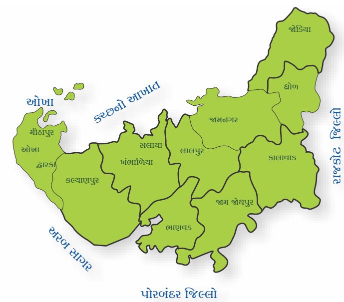

પોટાશ

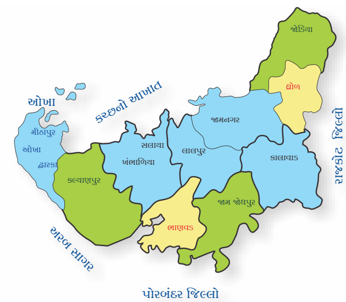

સલ્ફર

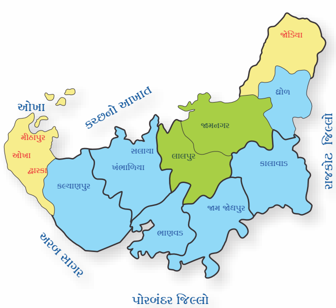

ઝિંક

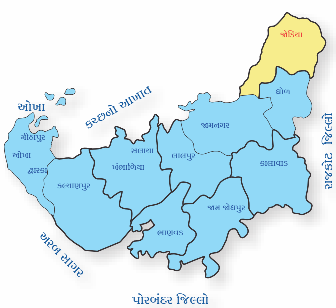

ફેરસ

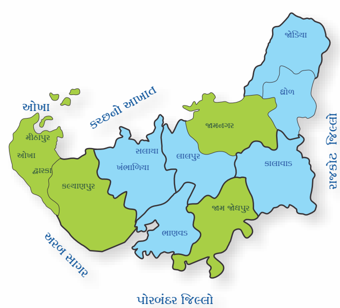

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૨૩. જૂનાગઢ જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૧૨,૦૯૧ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

જૂનાગઢ જિલ્લો ગુજરાતની પશ્ચિમ દિશામાં આવેલો છે. જૂનાગઢ જિલ્લો ૧૪ તાલુકાઓ જેવા કે માણાવદર, કેશોદ, માંગરોળ, કોડીનાર, ઊના, સૂત્રાપાડા, વેરાવળ, માળિયા, તાલાલા, મેંદરડા, વિસાવદર, વંથલી, જૂનાગઢ અને ભેંસાણ આવેલ છે. એશિયા ખંડના સિંહોનું ઘર ગિર અભયારણ્ય અને ગિરનાર પર્વતમાળા, અશોકનો શિલાલેખ તથા નરસિંહ મહેતાનો ચોરો વગેરે જોવાલાયક સ્થળો અહીં આવેલાં છે.

નાઈટ્રોજન

ફોસ્ફરસ

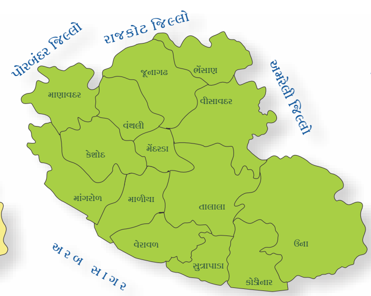

પોટાશ

સલ્ફર

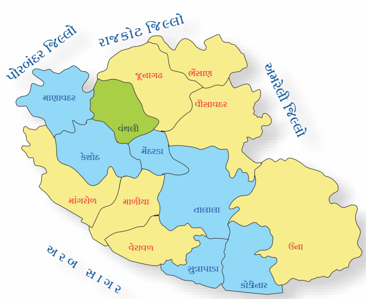

ઝિંક

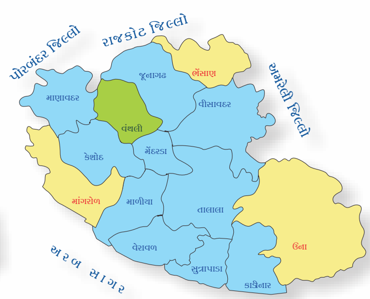

ફેરસ

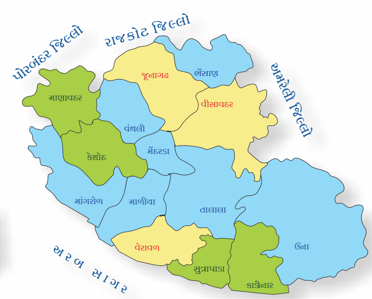

મેંગેનીઝ

ઓછું
મધ્યમ
વધારે

તત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૨૪. ખેડા જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૨,૪૮૫ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

ખેડા જિલ્લાનું મુખ્ય મથક નડિયાદ છે. આ જિલ્લાનો ઘણો વિસ્તાર વાત્રક નદીના કાંઠે આવેલ છે. તેમાં દસ તાલુકાઓ જેવા કે નડિયાદ, મહેમદાવાદ, કપડવંજ, માતર, ખેડા, વીરપુર, બાલાશીનોર, ઠાસરા, કઠલાલ અને મહુધા આવેલા છે. આ જિલ્લામાં પ્રસિદ્ધ યાત્રાધામ ડાકોર તથા સંતરામ મંદિર આવેલ છે.

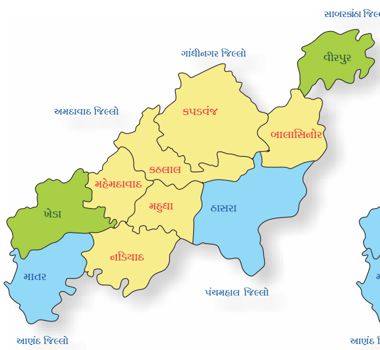

નાઈટ્રોજન

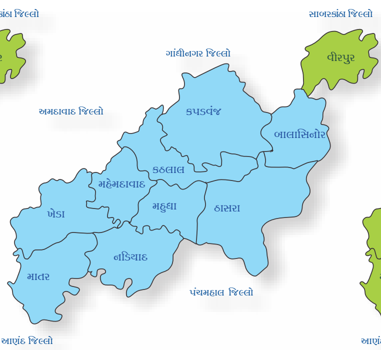

ફોસ્ફરસ

પોટાશ

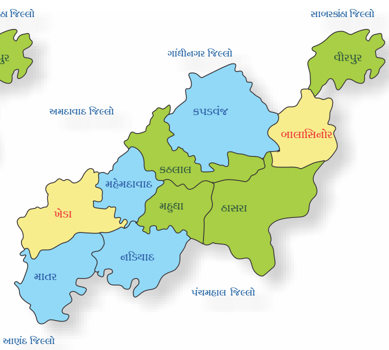

સલ્ફર

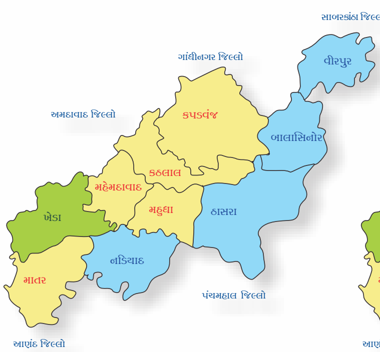

ઝિંક

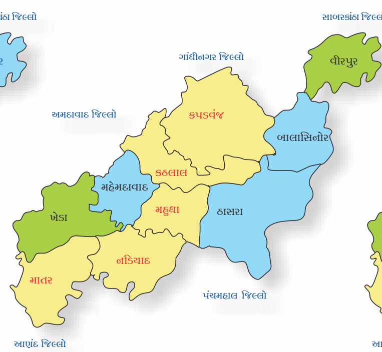

ફેરસ

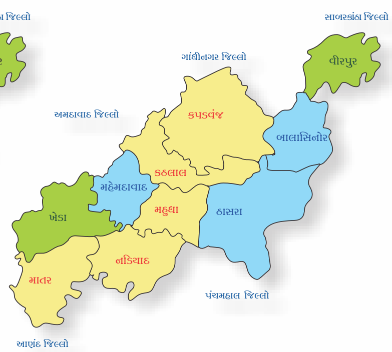

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૨૫. કચ્છ જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૪,૫૬૪ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. કચ્છ ગુજરાતનો તથા ભારતનો સૌથી મોટો જિલ્લો છે. જેમાં દસ તાલુકાઓ જેવા કે ભુજ, અંજાર, માંડવી, મુંન્દ્રા, ગાંધીધામ, અબડાસા, ભચાઉ, લખપત, નખત્રાણા અને રાપર આવેલા છે. જિલ્લામાં કંડલા તથા મુંન્દ્રા એમ બે બંદરો આવેલ છે.

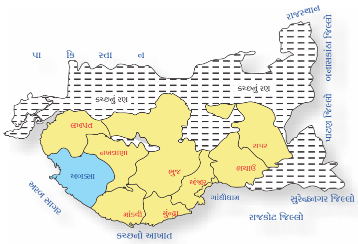

નાઈટ્રોજન

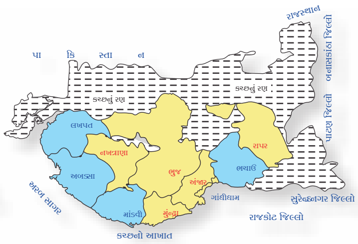

ફોસ્ફરસ

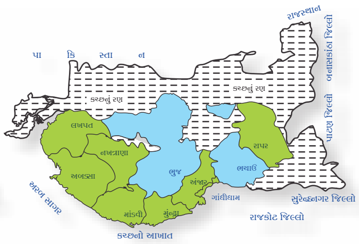

પોટાશ

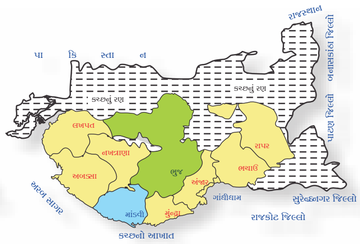

સલ્ફર

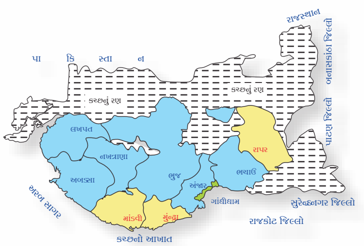

ઝિંક

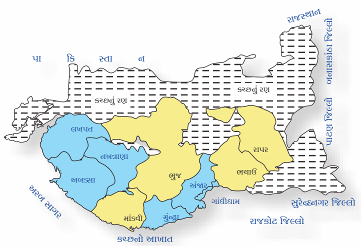

ફેરસ

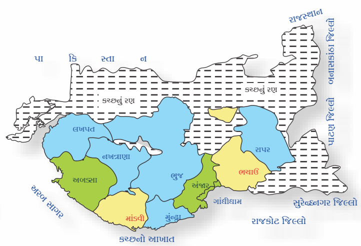

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૨૬. મહેસાણા જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૧,૬૯૫ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. મહેસાણા ઉત્તર ગુજરાતમાં આવેલ છે. જેમાં નવ તાલુકાઓ આવેલા છે, જેવા કે સતલાસણા, ખેરાલુ, ઊંઝા, વડનગર, વીસનગર, બેચરાજી, મહેસાણા, કડી અને વીજાપુર આવેલા છે. મોઢેરા ખાતે આવેલું સૂર્યમંદિર મહત્ત્વનું પ્રવાસન સ્થળ છે.

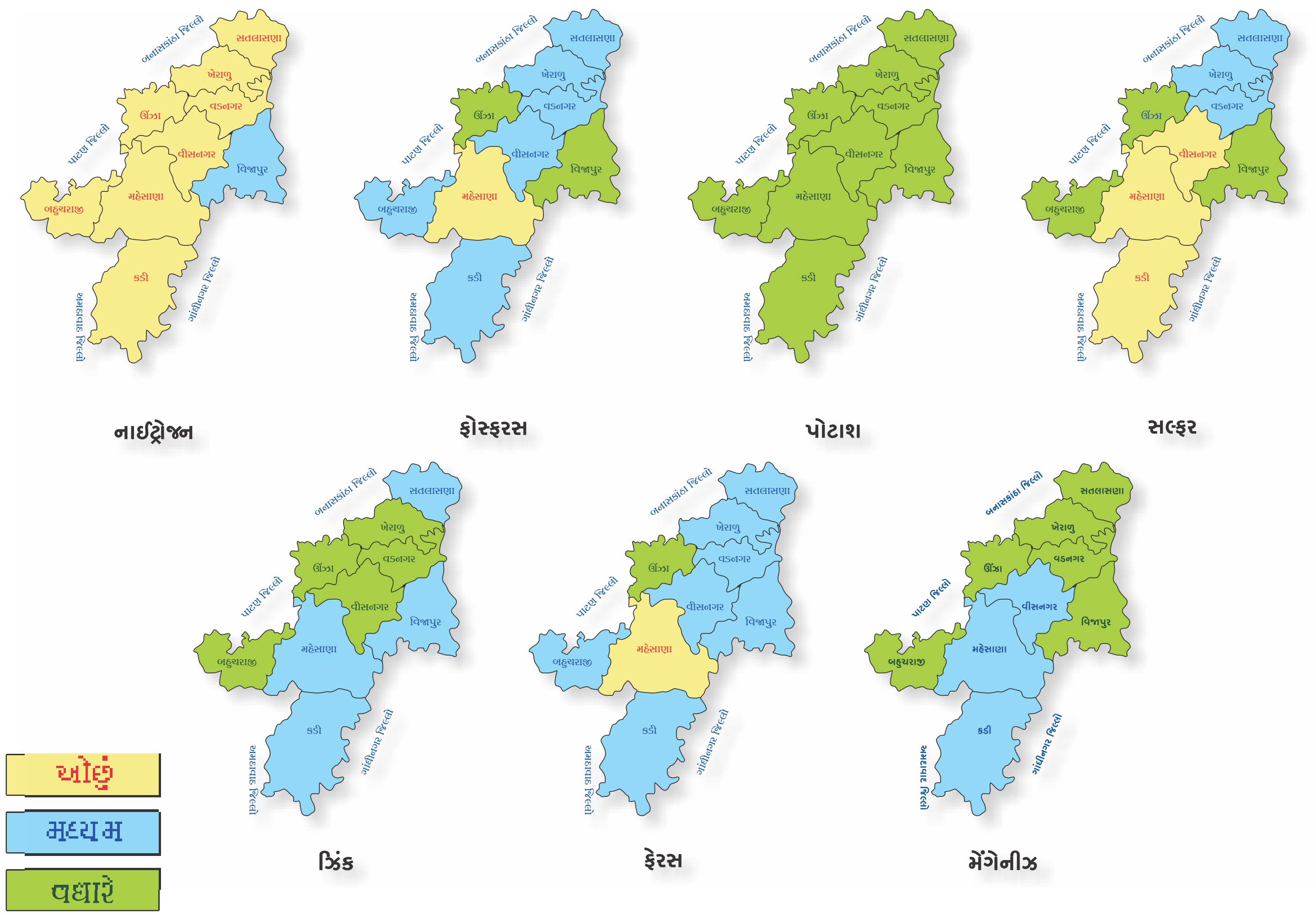

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૨૭. નર્મદા જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૨,૬૦૪ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

નર્મદા જિલ્લો ગુજરાતની દક્ષિણ દિશામાં આવેલો છે. આ જિલ્લામાં ચાર તાલુકાઓ જેવા કે નાંદોદ, સાગબારા, તીલકવાડા અને ડેડીયાપાડા આવેલા છે. ગુજરાતની જીવાદોરી સમાન સરદાર સરોવર ડેમ આ જિલ્લામાં આવેલ છે.

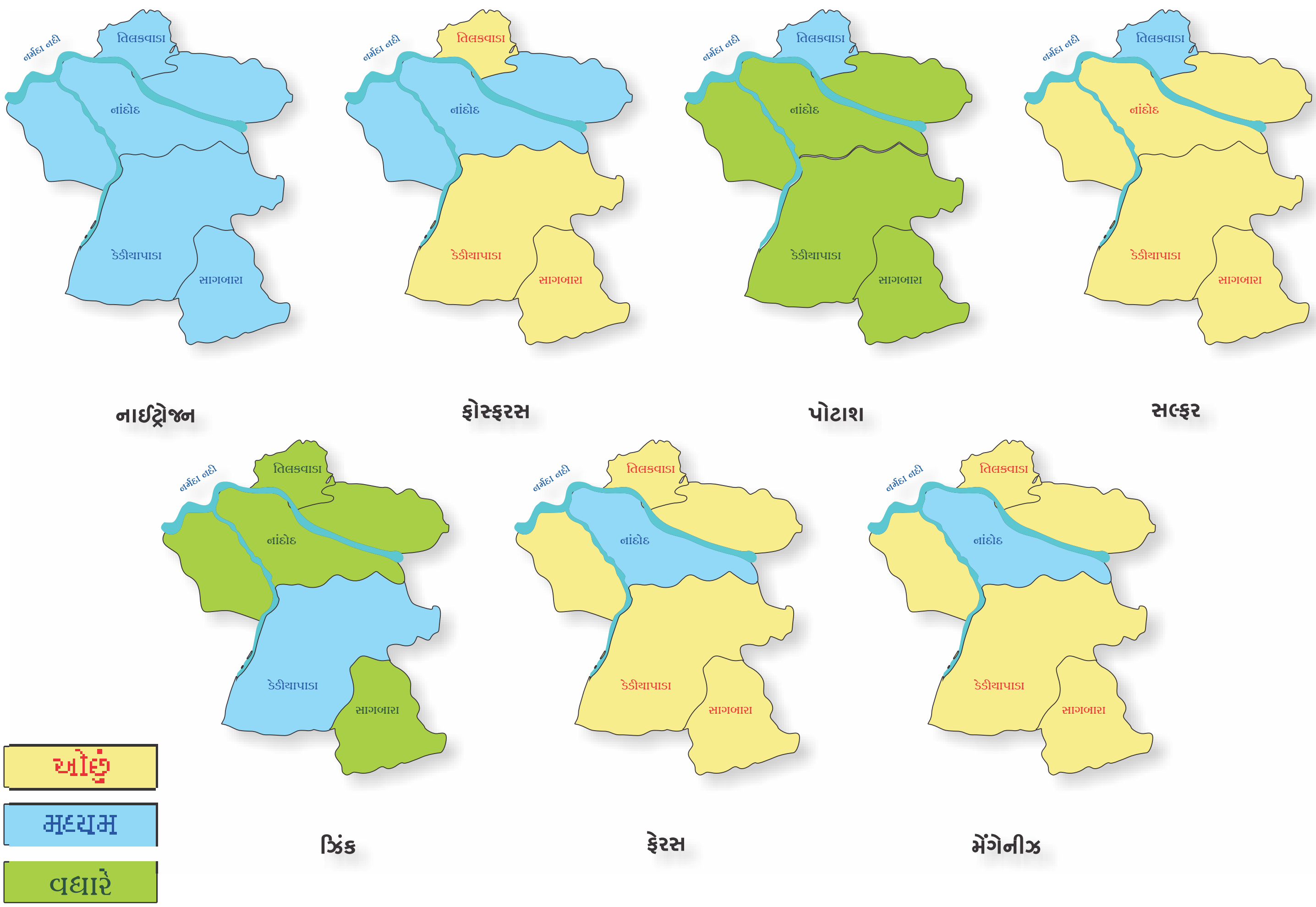

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૨૮. નવસારી જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૨,૮૧૯ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. નવસારી જિલ્લો દક્ષિણ ગુજરાતમાં પૂર્ણા નદીને કિનારે આવેલ છે. તેમાં પાંચ તાલુકાઓ જેવા કે નવસારી, ગણદેવી, ચીખલી, વાંસદા અને જલાલપોર આવેલા છે. નવસારી ફૂલોની ખેતી તથા ખાંડના ઉદ્યોગ માટે જાણીતો છે. મુખ્યત્વે ચીકુ, આંબા તથા શેરડીની ખેતી થાય છે.

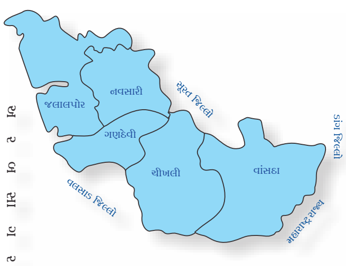

નાઈટ્રોજન

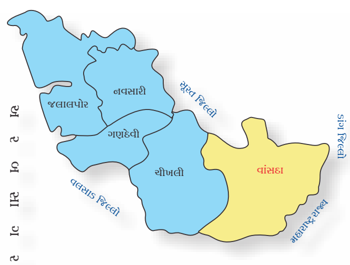

ફોસ્ફરસ

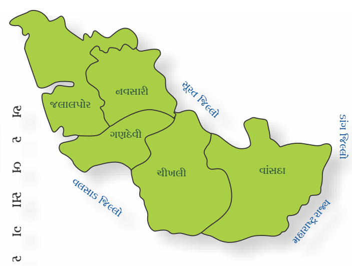

પોટાશ

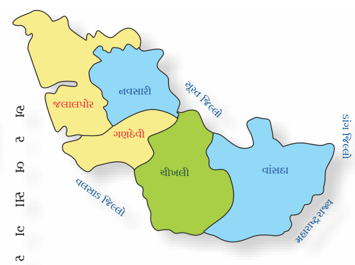

સલ્ફર

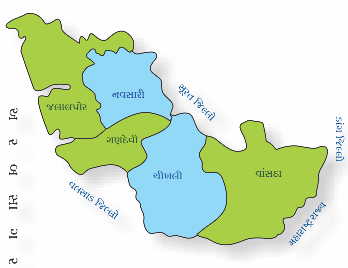

ઝિંક

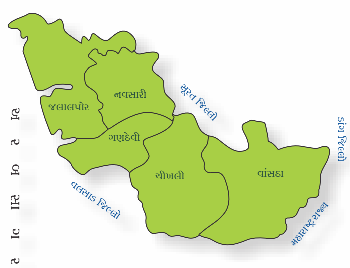

ફેરસ

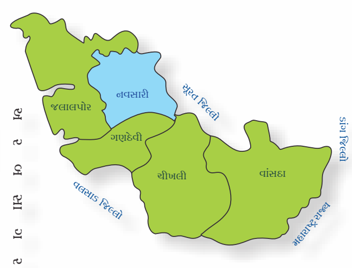

મેંગેનીઝ

ઓછું
મધ્યમ
વધારે

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૨૯. પંચમહાલ જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૬,૯૮૨ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

પંચમહાલ ગુજરાતની પૂર્વ દિશામાં આવેલ છે. જેમાં ૧૧ તાલુકાઓ જેવા કે ગોધરા, કાલોલ, ઘોઘંબા, જાંબુઘોડા, કડાણા, લુણાવાડા, શહેરા, મોરવા, સંતરામપુર, હાલોલ અને ખાણપુર આવેલા છે. ગોધરા તે જિલ્લાનું મથક છે. ચાંપાનેર તથા પાવાગઢ બે પુરાતત્ત્વીય રીતે જગવિખ્યાત પ્રવાસન સ્થળ અહીં આવેલાં છે.

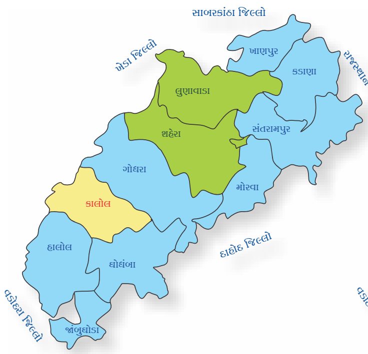

નાઈટ્રોજન

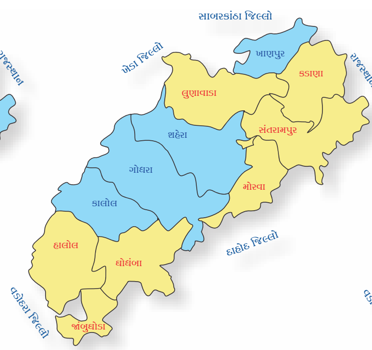

ફોસ્ફરસ

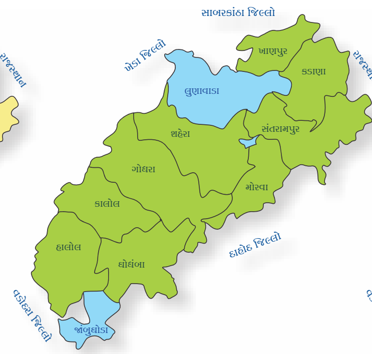

પોટાશ

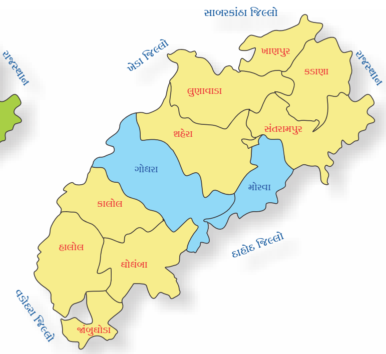

સલ્ફર

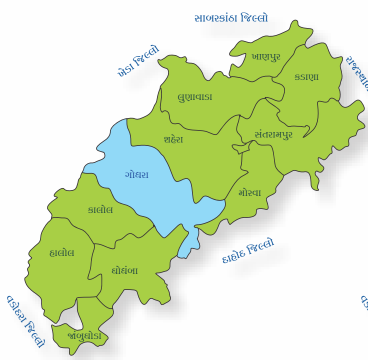

ઝિંક

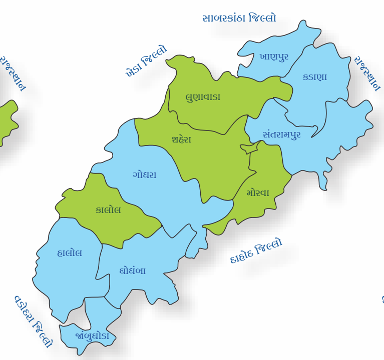

ફેરસ

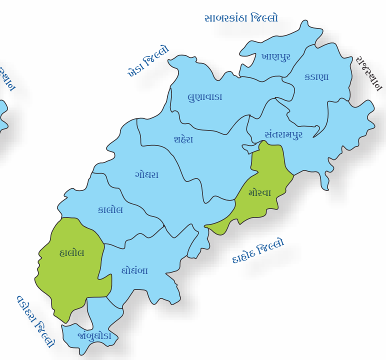

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્ત્વ	ભલામણ
	જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૩૦. પાટણ જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૧૪,૫૧૮ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

પાટણ જિલ્લો ગુજરાતની ઉત્તર દિશામાં આવેલો જિલ્લો છે. પાટણ જિલ્લામાં સાત તાલુકાઓ જેવા કે સાંતલપુર, પાટણ, ચાણસ્મા, હારીજ, સમી, રાધનપુર અને સિદ્ધપુર આવેલા છે. પાટણ ૯૦૦ વર્ષ પહેલા ગુજરાતનું સમૃદ્ધ પાટનગર ગણાતું હતું. આ પ્રદેશ પટોળા તથા સાડી માટે ખૂબ જાણીતો ગણાય છે.

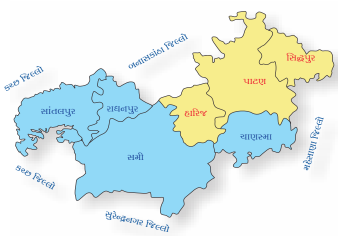

નાઈટ્રોજન

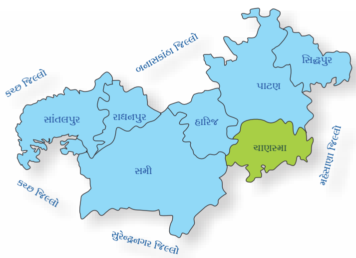

ફોસ્ફરસ

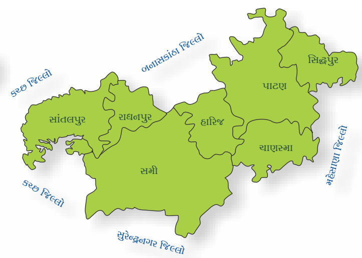

પોટાશ

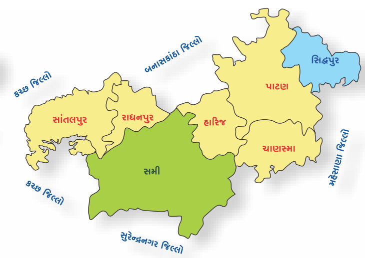

સલ્ફર

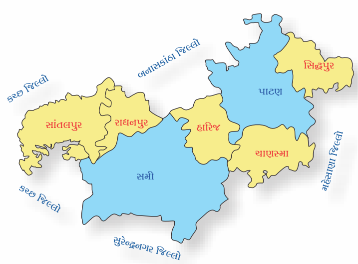

ઝિંક

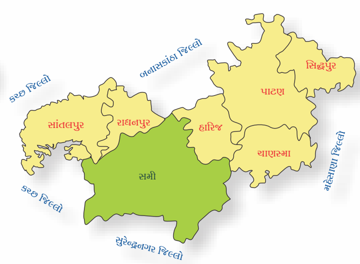

ફેરસ

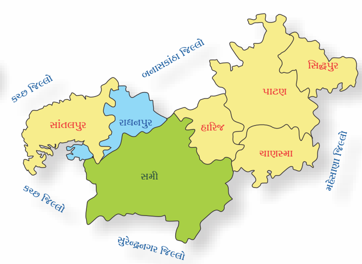

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૩૧. પોરબંદર જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૨,૪૧૭ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

પોરબંદર જિલ્લો ગુજરાતની પશ્ચિમમાં દરિયાકિનારે આવેલો છે. જેમાં ત્રણ તાલુકાઓ જેવા કે પોરબંદર, રાણાવાવ તથા કુતિયાણા આવેલા છે. મહાત્મા ગાંધીજીનું જન્મસ્થળ છે. ૯૦ ટકા થી પણ વધારે ચોક (ભૂખરા પથ્થર) નું અહીંયાં ઉત્પાદન થાય છે.

નાઈટ્રોજન

ફોસ્ફરસ

પોટાશ

સલ્ફર

ઝિંક

ફેરસ

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૩૨. રાજકોટ જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૨૨,૮૮૪ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

રાજકોટ સૌરાષ્ટ્રમાં આવેલ ગુજરાતનું ચોથા નંબરનું મોટું શહેર છે. જેમાં ૧૪ તાલુકાઓ જેવા કે માળીયા, મોરબી, ટંકારા, વાંકાનેર, પડધરી, રાજકોટ, જસદણ, લોધિકા, કોટડાસાંગાણી, ગોંડલ, જામકંડોરણા, ધોરાજી, ઉપલેટા અને જેતપુર આવેલા છે. દુનિયાની સૌથી મોટી ઘડિયાળ ઉત્પાદક કંપની ‘અજંતા’ આ જિલ્લામાં આવેલ છે.

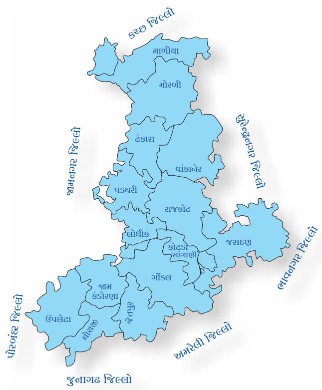

નાઈટ્રોજન

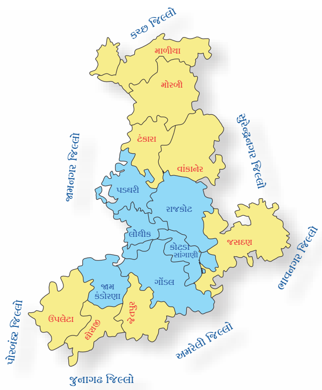

ફોસ્ફરસ

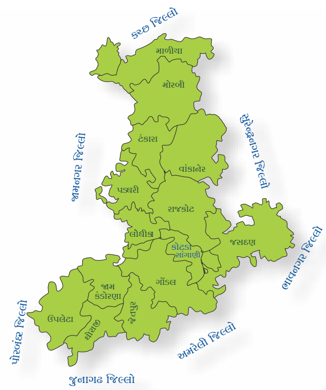

પોટાશ

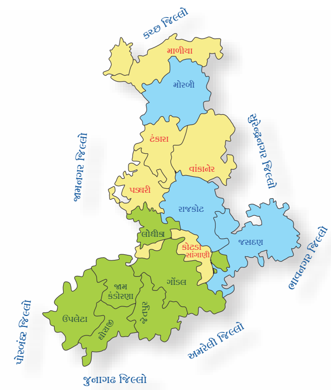

સલ્ફર

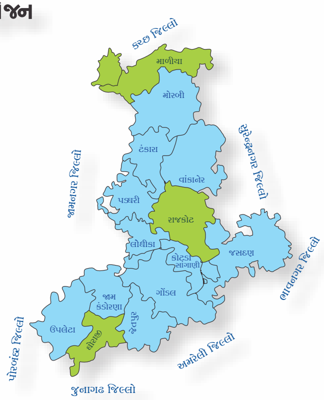

ઝિંક

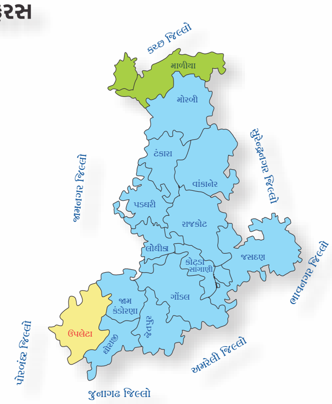

ફેરસ

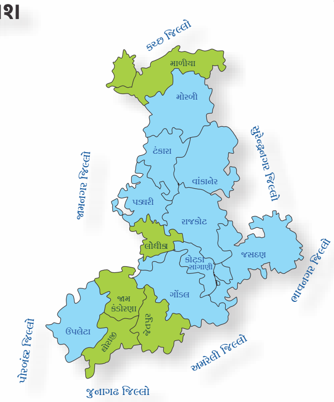

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૩૩. સાબરકાંઠા જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૨૫,૦૭૧ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

સાબરમતી નદીના નામ પરથી જિલ્લાનું નામ પાડવામાં આવ્યું છે. આ જિલ્લામાં ૧૩ તાલુકાઓ જેવા કે બાયડ, મોડાસા, ખેડબ્રહ્મા, વિજયનગર, વડાલી, ઈડર, હિંમતનગર, પ્રાંતિજ, ભિલોડા, મેઘરજ, તલોદ, ધનસુરા અને માલપુર આવેલ છે. શામળાજીનું મંદિર આ જિલ્લામાં આવેલું છે.

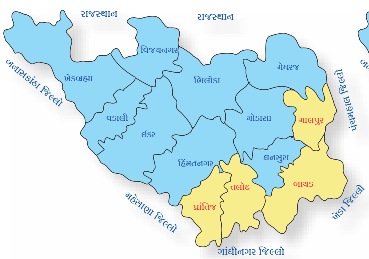

નાઈટ્રોજન

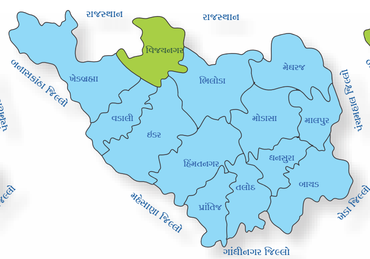

ફોસ્ફરસ

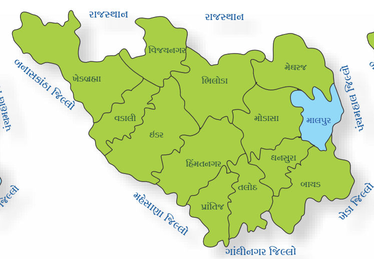

પોટાશ

સલ્ફર

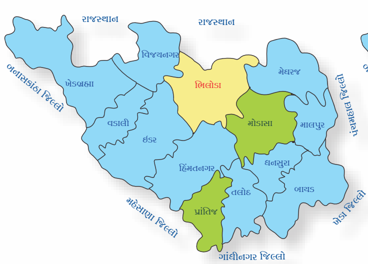

ઝિંક

ફેરસ

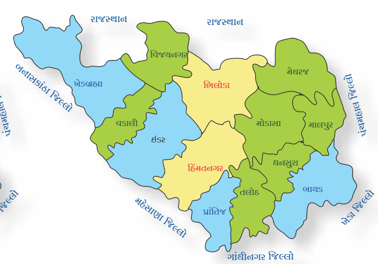

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૩૪. સુરત જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૨,૬૩૫ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. સુરત ગુજરાતની દક્ષિણ દિશામાં આવેલ છે. જેમાં ૧૦ તાલુકાઓ જેવા કે બારડોલી, ચોર્યાસી, કામરેજ, મહુવા, માંડવી, માંગરોલ, ઓલપાડ, પલસાણા, સુરત, અને ઉમરપાડા આવેલા છે. સુરત કાપડ તથા હીરાની કારીગરી તથા બનાવટ માટે પ્રચલિત છે.

નાઈટ્રોજન

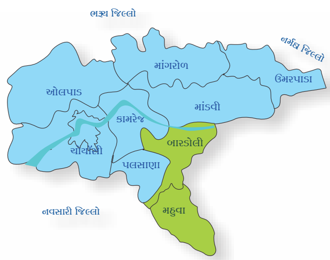

ફોસ્ફરસ

પોટાશ

સલ્ફર

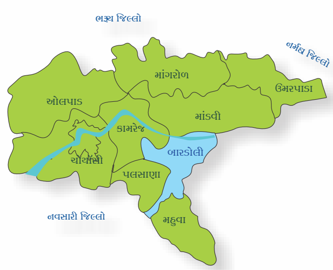

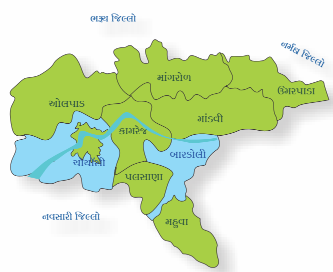

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

ઝિંક

ફેરસ

મેંગેનીઝ

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૩૫. સુરેન્દ્રનગર જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૫,૪૩૩ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. સુરેન્દ્રનગર જિલ્લો સૌરાષ્ટ્રમાં આવેલ છે. જેમાં દસ તાલુકાઓ જેવા કે ચોટીલા, ચૂડા, દસાડા, ધ્રાંગધ્રા, હળવદ, લખતર, લીમડી, સાયલા, વઢવાણ અને મૂળી આવેલા છે.

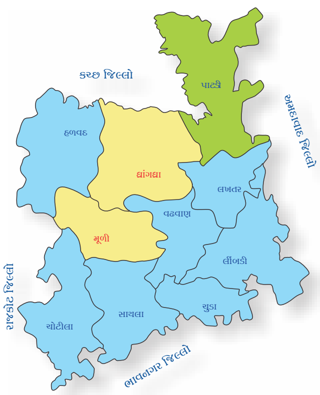

નાઈટ્રોજન

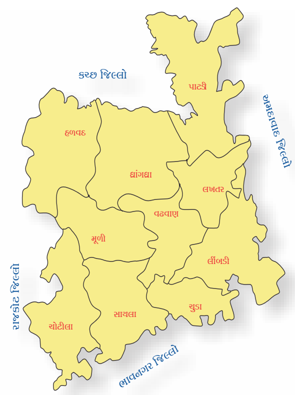

ફોસ્ફરસ

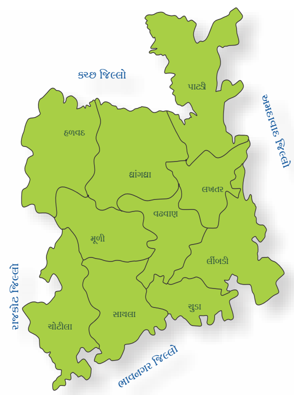

પોટાશ

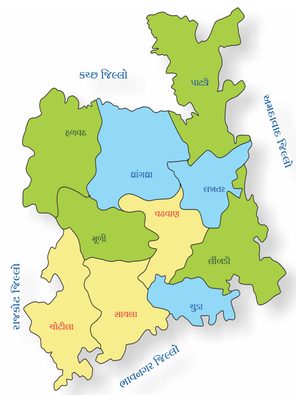

સલ્ફર

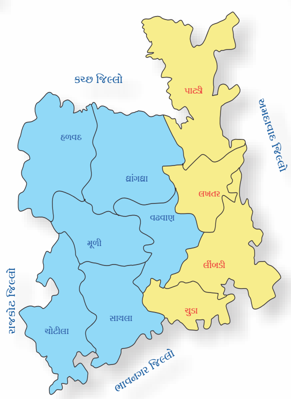

ઝિંક

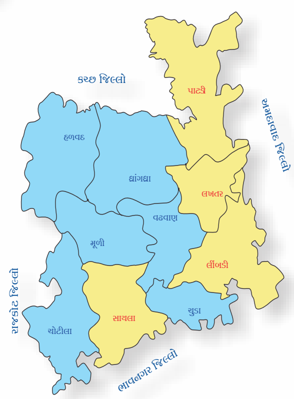

ફેરસ

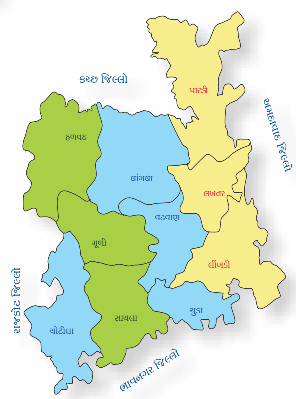

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૩૬. તાપી જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૧,૯૦૫ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

તાપી એ ગુજરાતના દક્ષિણ ભાગમાં આવેલ છે. તે તાપી નદીના કિનારે આવેલ છે. તેની રચના ૨૦૦૭માં સુરત જિલ્લામાંથી અલગ થઈને થઈ છે. તેનું મુખ્ય મથક વ્યારા છે. તેમાં પાંચ તાલુકાઓ જેવા કે વાલોડ, વ્યારા, સોનગઢ, ઉચ્છલ તથા નિઝર આવેલા છે.વ્યારા તથા સોનગઢમાં ગાઢ જંગલ આવેલાં છે. ઉકાઈ ડેમ, સોનગઢનો કિલ્લો ફરવાલાયક સ્થળો છે.

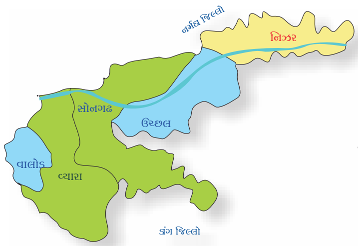

નાઈટ્રોજન

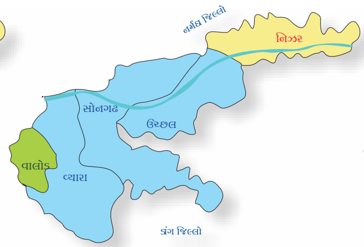

ફોસ્ફરસ

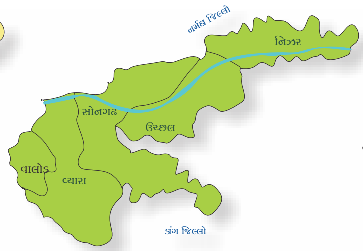

પોટાશ

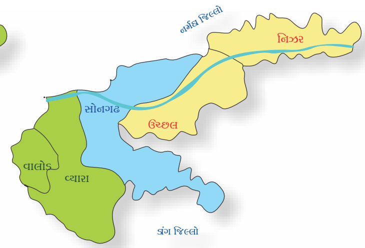

સલ્ફર

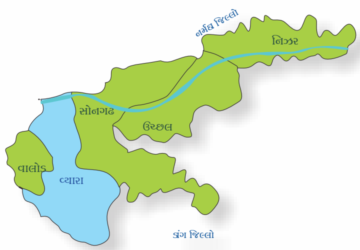

ઝિંક

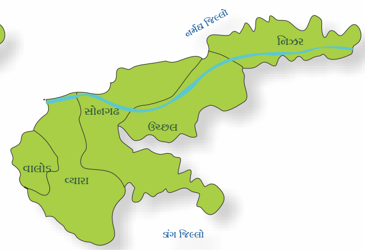

ફેરસ

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૩૭. વડોદરા જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૧,૫૯,૬૬૯ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. વડોદરા ભારતનું સૌથી વધુ પચરંગી શહેર છે, જે વિશ્વામિત્રી નદીના કિનારે આવેલ છે. આ જિલ્લાને ''સંસ્કારનગરી'' તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. રસાયણો તથા પેટ્રોકેમિકલ્સ અહીંના મુખ્ય ઉદ્યોગો છે. જિલ્લામાં ૧૨ તાલુકાઓ જેવા કે સાવલી, પાદરા, કરજણ, વાઘોડીયા, ડભોઈ, શિનોર, સંખેડા, પાવીજેતપુર, કવાંટ, નસવાડી, છોટાઉદેપુર તથા વડોદરા આવેલા છે.

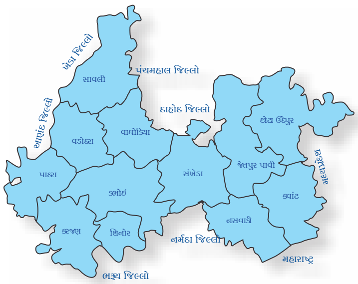

નાઈટ્રોજન

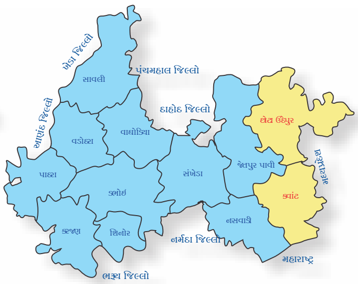

ફોસ્ફરસ

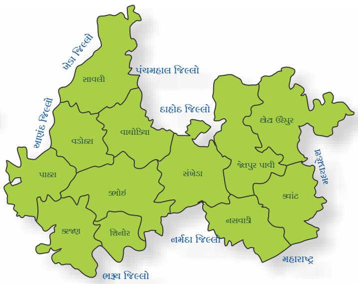

પોટાશ

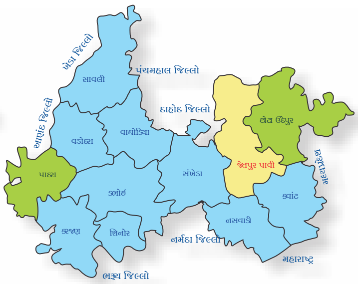

સલ્ફર

ઝિંક

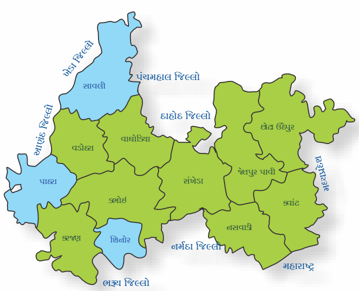

ફેરસ

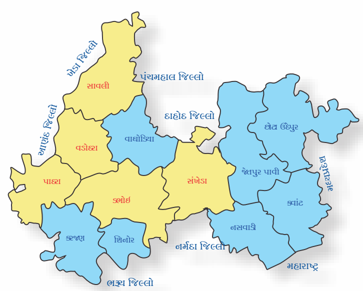

મેંગેનીઝ

ઓછું

મધ્યમ

વધારે

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

૩૮. વલસાડ જિલ્લાની જમીનમાં પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ

આ નકશો ૨૦૦૧ થી ૨૦૧૨ દરમિયાન ૨,૭૧૭ જેટલા જમીનના નમૂનાની ચકાસણીના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. વલસાડ જિલ્લો ગુજરાતની દક્ષિણ દિશામાં અરબી સમુદ્ર પાસે આવેલો છે. જેમાં પાંચ તાલુકાઓ જેવા કે ધરમપુર, કપરાડા, પારડી, ઉમરગામ અને વલસાડ આવેલા છે. વલસાડ સારી કેરીના ઉત્પાદન માટે જાણીતું છે.

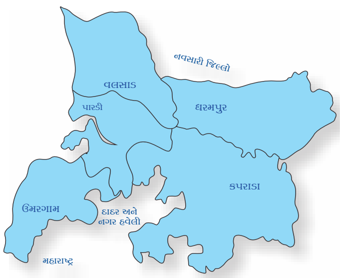

નાઈટ્રોજન

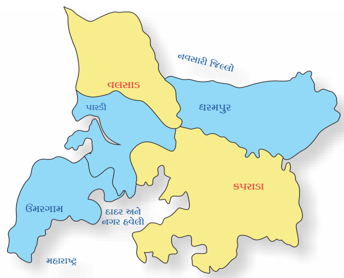

ફોસ્ફરસ

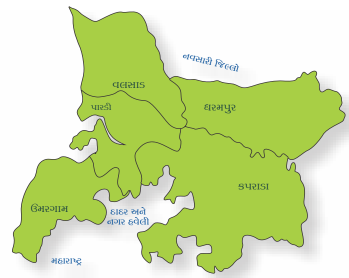

પોટાશ

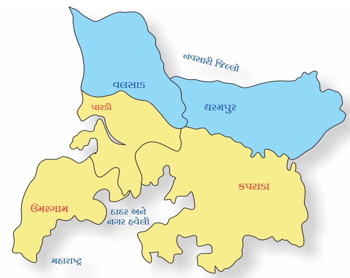

સલ્ફર

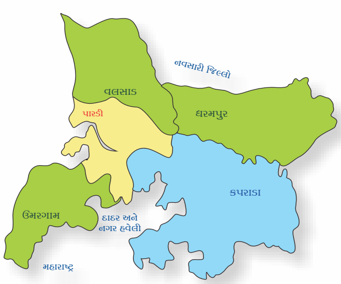

ઝિંક

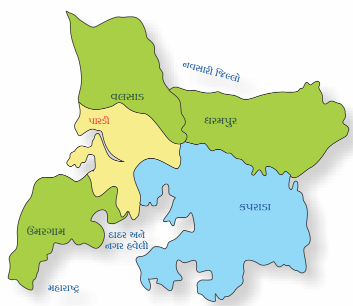

ફેરસ

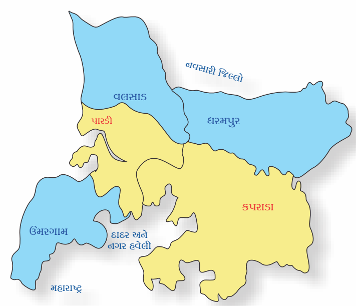

મેંગેનીઝ

ઓછું
મધ્યમ
વધારે

તત્ત્વ	ભલામણ
જમીન ચકાસણી પ્રમાણે અથવા નકશા ધ્યાને લઈને નીચે પ્રમાણે ખાતર આપી શકાય.	
નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટાશ	પ્રમાણ ઓછું હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૨૫ થી ૩૦% વધારે ખાતર આપવું. પ્રમાણ મધ્યમ હોય તો પાકની ભલામણ મુજબ ખાતર આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો પાકની ભલામણ કરતાં ૧૫ થી ૨૦% ઓછું ખાતર આપવું.
સલ્ફર	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો પ્રતિ હેક્ટર ૫૦૦ કિગ્રા જીપ્સમ જમીનમાં આપવું અથવા સલ્ફરયુક્ત ખાતરો વાપરવા. પ્રમાણ વધારે હોય તો સલ્ફર આપવાની જરૂર નથી.
જસત	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા ઝિંક સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો જસત યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
લોહ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૫ થી ૨૦ કિગ્રા ફેરસ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો ફેરસયુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.
મેંગેનીઝ	પ્રમાણ ઓછું થી મધ્યમ હોય તો હેક્ટરે ૧૦ કિગ્રા મેંગેનીઝ સલ્ફેટ આપવું. પ્રમાણ વધારે હોય તો મેંગેનીઝ યુક્ત ખાતર આપવાની જરૂર નથી.

જીએસએફસીની એગ્રો પ્રોડક્ટ બાસ્કેટ

માઈક્રો મિક્સ

સરદાર અમીન

ન્યૂટ્રિસોલ (પાણીમાં દ્રાવ્ય)
(વિવિધ ગ્રેડ ઉપલબ્ધ)

ટીશ્યુ કલ્ચર-કેળ

બિયારણ

લિક્વિડ બાયોફર્ટીલાઈઝર્સ

જીએસએફસીની કૃષિ સેવાઓ

- જમીન તથા પાણીની ચકાસણી પ્રયોગશાળા
- જમીન તથા પાણીની ચકાસણીની ફરતી પ્રયોગશાળા
- કૃષિસામયિક-કૃષિજીવનનું પ્રકાશન
- યુવા ખેડૂત તાલીમ કાર્યક્રમ
- એગ્રીનેટ સેલ
- પાક નિદર્શન

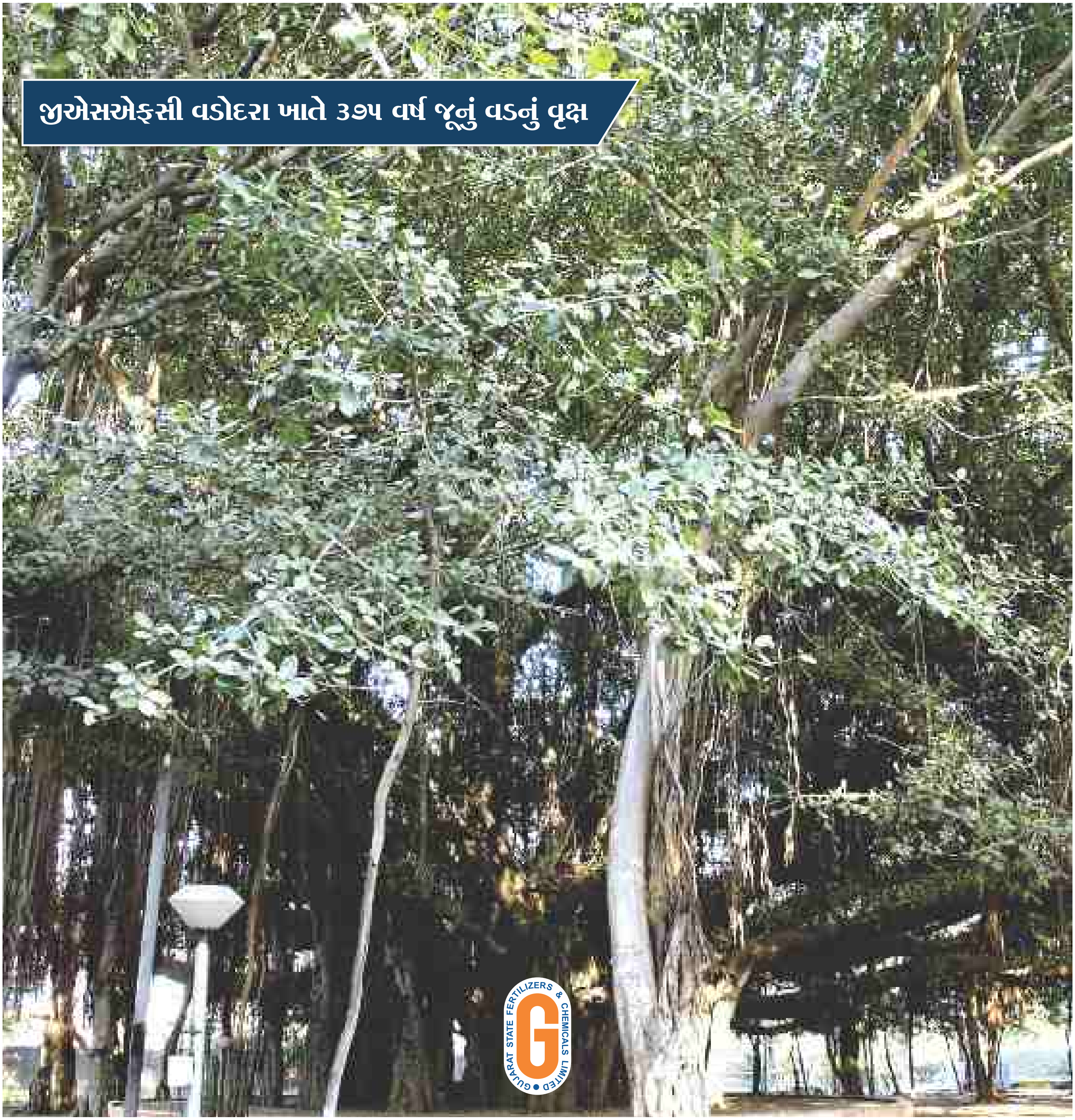

મુદ્રણ અને પ્રકાશન : મે, ૨૦૧૩

: પ્રકાશકો :

નરેન આચાર્ય
સિનિયર મૅનેજર

મૃગેશ દેસાઈ
મૅનેજર

કોર્પોરેટ કમ્યૂનિકેશન ડિપાર્ટમેન્ટ

: સંપાદકો :

પી. એમ. સુતરીયા
ડેપ્યુટી જનરલ મૅનેજર

કે. જી. કોરાટ
સિનિયર મૅનેજર

કૃષિ વિકાસ અને કૃષિ સેવા વિભાગ

ગુજરાત સ્ટેટ ફર્ટીલાઈઝર્સ એન્ડ કેમિકલ્સ લિમિટેડ
ફર્ટીલાઈઝરનગર - ૩૯૧૭૫૦

આ પુસ્તકમાં આપેલા બધા જ નકશાઓ ચોક્કસ માપથી નથી. દર્શાવિલાં સ્થાન પણ સૂચક છે.

ડીઝાઈનીંગ : સૌભાગ્ય એડવર્ટાઈઝીંગ સર્વિસ, ફોન : ૦૭૯-૨૬૫૮૪૨૬૪

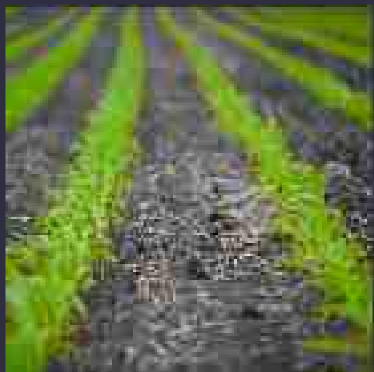

ગુજરાત સ્ટેટ ફર્ટીલાઈઝર્સ એન્ડ કેમિકલ્સ લિમિટેડ

ફર્ટીલાઈઝરનગર - ૩૯૧ ૭૫૦, વડોદરા, ગુજરાત

www.gsfclimited.com